

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
СЕМ ПОНДЕНОНИКА
И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
СТАЈЕ ЗА СРЕВЈУ:
ЗА ГОДИНУ ДИН. 24.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
КРУНА 30
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
ФР. 30.
РУКОПИС СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
ЈЕДАН БРОЈ 10 па

БРОЈ 124.

БЕОГРАД, УТОРАК, 10. ЈУНА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

ТРГОВИНСКЕ АГЕНЦИЈЕ у Каиру, Александрији и Малти.

Ту скоро закључило је Министарство Народне Привреде један уговор са г. Душаном Поповићем, бив. директором Београдске Задруге, по коме је уговору г. Поповић примио обавезу, да, уз годишњу субвенцију од 35.000 дин., оснује трговинске агенције у Каиру, Александрији и Малти.

Жеља Министра Народне Привреде, да стварањем нових трговинских агенција помогне нашој спољашњој трговини, за сваку је похвалу. Друго је питање пак: да ли је умесна ова концентрација све три агенције у рукама једнога човека; да ли можда нису преплаћене оне услуге које нам дају те агенције; да ли је г. Поповић баш погодна личност за овај посао?

О концентрацији трговинско агентурске службе било је већ говора у овом листу*) Ми данас нећемо поново у то улазити, већ ћемо само навести закључак до кога се раније дошло и који гласи: да се концентрација у трговинско-агентурској служби не да извести, и да је штетна.

Сума од 35.000 дин. која се даје г. Поповићу на име годишње субвенције, по нашем мишљењу, сувише је велика. Према искуству које се има том погледу, овде се ни у ком случају није смело плаћати више од 15.000 динара т.ј. 5.000 по свакој агенцији. Државна је каса дакле оштећена са 20.000 дин. годишње.

Прелазећи на оно треће питање, на име: да ли је г. Поповић био погодна личност за овај посао? — ми морамо учинити једну претходну напомену. Нама би било врло пријатно, кад не бисмо морали улазити у ово лично питање; али ако се жели да да колико толико потпуна оцена Министрове одлуке, онда се мора ући у ово лично испитивање, јер код установа ове врсте личност игра врло велику улогу.

Господин Поповић провео је прилично дugo време као заступник управника у Нар. Банци Управи Фондова и Београдској Задрузи, а ово су места, где се најмање може научити оно, што је потребно једном трговинском агенту. Тако на пр. представља Управа Фондова једну установу, у којој се све ради механички, по једној утврђеној шеми, а овакав рад не може поднети за трговинске агенције. — — —

Г. Поповић долази дакле на један нов, њему непознат посао, који има тек да изучава, — године пак у којима се он налази не пружају највеће наде, да ће он тако брзо, или уопште да ће можи проучити овај нов занат. У сваком случају пак Министарство

Народне Привреде нема ни потребе ни права да прави овде експерименте.

Сем споменутог навешћемо још 2—3 момента, из којих се могу, бар приближно, изводити закључци о будућем раду ових агенција.

Као активни директор Београдске Задруге г. Поповић закључује са Министарством Народне Привреде уговор, којим се штете интереси Београдске Задруге. Нећемо испитивати, да ли је г. Поповић имао оправдана разлога да сељути на Београдску Задругу, али налазимо да је он као активни директор морао имати више обзира према установи чији је директор: Он није смео баш у овом моменту дати један доказ о томе, да је способан да ради против интереса својих комитета.

Ту скоро учинио је г. Поповић две карактеричне изјаве:

(1) да Србија треба да напусти идеју о сточном извозу за Египат; и — — —

(2) да агенције у Каиру, Александрији и Малти не вреде ништа, ако се истом агенту не да и солунска агенција.

Ова тврђења могу бити тачна или нетачна, — али онај који их као тачна сматра, не сме и не треба да закључи онакав уговор, уговор баш о тим агенцијама за које верује да не могу радити.

С.

С ПУТА САРАЈЕВО-УВАЦ.

(Писмо „Трговинском Гласнику“).

На граници 1. јуна.

Први пут у веку прођох једним од најромантичнијих крајева власце српске земље, под којим разумем пут од Сарајева до Увца, до нове српско-босанске границе. Слушао сам више пута о природним лепотама овога краја, и сада морам потврдити да причање није ни у колико прелазило истину, шта више има појединости које се по заслуги и не могу правилно речима насликати.

Постоје две врсте лепота у природи: величанствена и дражна лепота. Прва је она која осваја, заноси, појлачи за собом, изазива дивљење и оставља утисак: човек је мален — природа је велика... Друга нема те величанствености, она је малена, нежна, сијушна али пуна складности, она не изазива дивљење уједанпут него осваја поступно, лагано постаје неоценима умиљата, и на крају вас савлада, занесе. Величанствена је лепота тамо где се извија орлов лет — дражња је лепота тамо где прижељкује славуј. Никада се људи нису могли сложити којој врсти лепота треба дати првенство. Никада се неће ни сложити у том питању, у коме је, иначе, и непотребна слога..

Пут је Сарајево—Увац испуњен само лепотама прве врсте. Он је њима преобилан.

Како се са главне жељезничке станице изиђе неосетно на висину

друге станице, зване Бистрик, под вама се указује у јединственој панорами Сарајево. Били сте пре тога у њему, прошли његовим улицама и познали га. Ово последње нисте, ако га нисте посматрали са Бистрика и још више возећи се даље висином орловскога лета а уз Миљацку. У песми се пева како „ор' о лети поврх Сарајева...“ Тако и мора бити. Орао и не лете ниско, а овде не би ни могао ниско летети, јер би био испод човека који би га посматрао с обе стране клисуре, кроз коју се Миљацка провлачи улазећи уред Сарајева.

Што даље — путовање је све занимљивије. Пролазите кроз шуме четинара, од којих вас мора занимати нарочито десна страна пута. Тек сте минули један мали тунел а на вијугаву путу, који се приметно спушта све ниже видите већ три друга тунела, кроз које ћете за мало тренутака пројурити.

Главни део пута односи пак река Праче: где се она вековима пробијала кроз величанствено стење и романтичну клисуру, туда је извршено и трасирање железничке пруге. Сад се кршеви и орлови уздижу изнад ваше главе, јер вас је пут све у низину и ви се занимате Прачом, тунелима, мостовима. С удивљењем морате застати код појаве да неколико пута узастопце излазите из тунела, одмах наилазите преко реке на мост, с моста улазите у тунел, из тунела ступате на мост — и та се наизменична игра природе чудновато понавља. У један мах вам се јавља пред очима слика која покажује како су се цинови играли с природом: они су брдима заграђивали реку а природа их је реком ронила...

На целом овом путу, који траје седам часова, имате управо пуну стотину тунела. Они су, према томе, кратки и нису заморни, а приједној игри природе наилазите и на овај детаљ: између двеју станица вожња траје 25 минута и затолико минута воз вас проведе кроз 26 тунела!

Прача утиче у Дрину код станице која се зове Пустипрача, и одатле идете тако исто поред Дрине све до Међеђе, где се у Дрину улива Лим. Овде се железничка пруга рачва: полудесно се одваја крак поред Лима за последњу, пограничну, станицу Увац, а полулево иде крак низ Дрину у правцу Вишеграда. Дрина је овде доста мала, т. ј. није то она Дрина коју ми познајемо, на пример, тамо код Зворника, где би могла бити и модерно пловна да није природних, других, сметња. Дрина нема свога извора: она постаје кад се саставе Пива и Тара, и одатле се удржане реке зову Дрина; тако постале снажи Прача а за тим у знатној мери Лим, који је пре тога већ примио у се лепу и бистру реку Увац.

Привредна је страна свега овога краја врло слаба, и само су чисто војне потребе определиле грађење

ове пруге, која чини да Аустрија може на три места за најкраће време нагомилати војску према нашој граници. Подизање с наше стране пруге Ужице—Прибој више је него хитна државна потреба.

Ево нас на станици и на реци Увцу, ево нас на новој граници српској! Колико радосног осећања, колико оправданог родољубива поноса за душу нашу...

ИЗ ТРГОВАЧКЕ КОМОРЕ.

Представка Трговачке Коморе Господину Министру Народне Привреде о извозу жита из нових крајева преко Солуна.

Трговачка Комора је поводом реферата који је добила од свога Одељка у Скопљу, упутила Господину Министру Народне Привреде, представку следеће садржине:

„Житарска трговина је најважнија бранжа трговине нових крајева, јер како је земљорадња најглавније богатство овдашњег становништва, жито је онај артикал од кога зависи целокупан привредни живот овамо.“

Када је жетва добра и када је овдашњем житу осигуран извоз под повољним условима, онда је трговина напредна, а са њом и занати и све што живи од рада. Како овде нема никакве индустрије, то варош једино живи од села; ако сељак донесе на пазар жито и добро га прода, онда је и у чаршији живот јачи и живљи.

Као што је познато овдашње жито ишло је готово све за Солун и то или за потребу тамошњих млинова (Алатинија и др.) или се одатле извозило транзитно за Грчку, Мисир а врло често директно за Западну Европу.“

До ослобођења ових крајева, овдашњем житу је пут био слободан ка Солуну, и под режимом директних тарифа на железницама, оно је могло успешно да прокри се прођу.

После ослобођења појавиле су се одмах знатне тешкоће извозу жита преко Солуна; царинарница на грчкој граници, локална тарифа на нашој прузи Скопље—Гуменџа, висока тарифа на прузи Гуменџа — Солун, тешкоћа са грчким царинским властима, тешкоћа у Солуну око истовара у лађама за транзитно, све то скупа не само да је отежало наш извоз жита тим правцем, већ га је просто онемогућавало.

Известивши се о овим тешкоћама, ми смо сазвали ширу конференцију овдашњих житара, која је заједно са нашом извозничком секцијом на седници од 2. ов. мес. опширо претресала питања, на које све тешкоће наилази наша житарска трговина преко Солуна и начин како исто да се помогне. Резултати те наше конференције могу се свести у ово неколико тачака:

1. Извоз жита из Митровице,

*) Видети чланак: „Правилник о трговинским агенцијама на страни“. „Трговински Гласник.“

и целог Косова, пругом Скопље — Митровица, с једне стране, и пругом Куманово цело (Овче Поље) — Скопље с друге стране отежан је услед тешкоћа добијања вагона код извозних станица; треба готово редовно чекати по 15—20 дана да се добије празан вагон да би се роба могла утоварити.

Кад се узме у обзир да на овим линијама има не мање од 800 вагона разног жита које би се могло извести, онда се лако да појмити с каквом се брзином креће овај извоз и ако потраје овако, требало би читаве месеце да се то жито извезе.

2. Кад се добије вагон и утовари, онда се мора чекати док се исти експедије и док стигне у Скопље. И ако су све горње извозне станице удаљене са по 40—50, и највише 100 кметара од Скопља често пута тај паркур траје више од 10 дана.

3. Кад стигну у Скопље, вагони остају још по који дан, јер услед малог простора на жељезничкој станици, која има свега 8 колосека, а прима и испраћа дневно по 14—16 возова, велике су тешкоће око аранжирања вагона за Солун. Овоме додајте уобичајени јавашлук код особља у времену маневара, па ћете лако схватити да тешкоће, које ми имамо на жељезницама овамо, нису ништа мање него оне које се имају на жељезницама у старим границама.

Кад се најзад вагони експедију за Солун, онда настају тешкоће у Гуменци код грчке царинарнице и оријенталне компаније. Како се одавде товарни листови фрахтирају Скопље—Гуменце, а не Солун транзито, то се мора извршити царинска и жељезничка експедија на Гуменци код тамошњег шпедитера, и то наши шпедитери врше жељезничку експедију а Јавреји царинску на Гуменци.

Овде се појављују две врсте тешкоћа:

а). Услед шикана оријенталне компаније, вагони остају по неколико дана у Гуменци и ако исти не би требали више остати од 1

дана, највише колико је потребно да се изврше експедиције;

б.) Наши там. шпедитери немилостиво наплаћују своју провизију за извршену експедицију; за ту врло простију процедуру наплаћује 18 динара, као што се десило Милану Вучићу житару из Липљана, који нам је то товарним листом доказао и ако не сме више да наплате од 5.— динара од вагона.

5. Кад наше жито после толико препека доспе до Солуна, ту настају понова тешкоће; ако је за Солун-локом, онда царинска манипулација за увоз, ако је за Солун-транзито, што је највише случај, онда поновна процедура за транзито, поновне таксе и шикане солунских, грчких и европских шпедитера.

6. Поред ових административно-техничких тешкоћа, које сметају наш извоз жита као и врло високе тарифе оријенталске компаније за паркур Гуменца—Солун долази и наша жељезничка тарифа са својим локалним ставовима.

Тако, док је под режимом директне тарифе оријенталне компаније таксирала један вагон жита у 10 тона Скопље—Солун са 575 гроша златних, данас под режимом ваше локалне тарифе и високих ставова на прузи Гуменца—Солун исти вагон плаћа 705 гроша зл., што чини разлику од 130 гроша зл. или око 30 динара зл. од вагона 10 тона, али није то све што наше жито плаћа сада више него пре. За Солун локо је 15 од сто царина од вредности; али мање се количине жита извозе за локо Солун и за транзит Солун; и ту је баш она тешкоћа која скупо стаје наше жито.

На име трошкова поред подвоза наш извозник плаћа од вагона жита за Солун транзито од Скопља и до утовара у лађу следеће:

1. Трошкови око експедиције у Гуменци најмање и у најпоштенијем случају гроша зл. 30.—

2. Довођење вагона у Солуну на кеју гроша 25.—

3. Процедура при транзиту у Солуну гроша 105.—

4. За истовар у лађу гроша 17.—

5. Хамалија гроша 47.—

6. За мерење гроша 14.—

7. За самсарину гроша 36.10.

8. Разни други трошкови предвиђени и непредвиђени за стварање олакшица гроша 25.—

9. Комисионеру који посредује између нашег извозника и купца који жито извози гроша 108,20 Свега гроша зл. 407.30

Или 14.— дин. у злату од вагона, дакле за толико су још већи трошкови, него што су пре били. Додајмо овоме диференцију од подвоза у 30.—, онда излази да наше жито мора сносити више трошкова у 144.— дин. у зл. него што је пре сносило.

Лако вам је појмити да под оваквим условима сваки рад у том правцу је немогућ. И оно мало нашег извоза који иде преко Сојуна, иде за то што апсолутно нема могућности да се упути којим другим правцем, на пр. Београду или Смедереву, јер велика даљина толико повисује подвозне трошкове, да се не може ни мислити, да се овај извоз упути тим правцем.

Последица свега овога је нагло опадање цена свима житима на овд. житним пијацама тако, да се ретко памти да су цене биле тако ниске као сада. А с обзиром на то што смо у почетку рекли да је жито овде најважнији извоз богатства, природно је што је овде трговина стала, и на свакој страни само се о кризи говори.

Ово је један од највећих узрока данашњој економској кризи, која овде влада, и која је још поштрена наглом емиграцијом Муслимана, који смањују број потрошача, а сем тога односе са собом знатне суме новаца, који прибављају профитом своје непокретности и покретности, те и оно мало резерве што је било понестаје, те тако свет остаје истина са имањем или без новаца.

Како пак још није дозвољено никакво грађење услед плана варошког који још није готов, то има маса раденика који седе беспослени и разуме се сваким даном падају у све већу мизерију. Све нам то императивно налаже, да употребимо све мере да у њега унесемо што више новаца, а то једино може доћи само извозом жита, јер

је то сада наш једини извозни артикал.

Да би се горњим препекама стало на пут, мишљења смо, после консултовања са нашом извозном секцијом, да се умоле надлежни Министри да нашој житарској трговини одобре и издејствују ове олакшице:

1. Како је локална тарифа једна од највећих тешкоћа на које налази наша житарска трговина, што јој много повишила цену, то смо мишљења да кад се већ не уводи директна тарифа и не може да се дејствује код оријенталне компаније да она смањи своју тарифу, да у том случају Господин Министар одобри извесну рефакцију на сваки извежени вагон жита за Солун транзито.

(Свршиће се)

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбира-а)

Грчко-турски односи.

Париз, 7. јуна.

Дописник „Њујорк Хералда“ у Атини јавља да му је Вениzelos изјавио, да одговор Турске на Грчку ноту чини утисак да је Порта анимирана добрим намерама. Мере које је Порта предузела, речеју да су наше жалбе и рекламије оправдане, те да зато не може ни бити питање о ситним догађајима што би Турска желела. Вениzelos је рекао, да се нада да ће гоњења Грка ускоро престати и да ће питање о повратку емиграната о коме турска нота ћути, бити уређено тако да ће се добри односи између обе земље моћи виспоставити.

Атина, 7. маја.

Турски посланик у Атини предао је данас пре подне Министру Спљњих Послова писмену ноту, која изјављује да је турска влада већ отпочела и да ће продужити враћање Грка из Ајдина и околине на њихова огњишта. Овом нотом поново се истиче турски предлог о изменени имања која припадају Грцима и Муслиманима, који су се иселили. Та имања оцениће мешовита комисија.

ПЛОДНОСТ

роман од Емила Золе

119

Она пребледе као мртвац и шоља јој исклизну из руке. Боже велики, је ли могућно, да се сва њена срећа може уништити несрћним случајем? И опет страшна опасност заигра пред њом, и онај несхватаљив унутрашњи дрхтјај обузе је хладноћом, која је продирала до сржи.

— Баш си луда, — рече Бошан, засмејавши се својим сировим смехом, — та није омнибус прегазио њега, него је он прегазио омнибус, кад већ стоји пред тобом и прича ти свој доживљај... Јадни Морисе, баш је ова твоја мати смешина. Та ја знам, како сам те солидно зидао, и зате сам сасвим миран за тебе.

Тога дана се госпођа Анжелен врати у Жанвиљ заједно с Матејом. Кад су сели у вагон, она стаде, без видљива повода, плакати. Она се извини и прошаптуја као у полусну:

— Имати дете и изгубити га; то је, зацело, велика жалост! Па ипак, оно се родило, расло, родитељи му се бескрајно радовали у току неколико година. Али кад се нема дете, кад га није било никад... О, боље је патити, да

боље је оплакивати његову смрт све је боље од овог небића!

А у Шантеблеу Матеја и Маријана су стварали, трудали се, давали живот новим бићима. У току последње две године они опет изиђоше као победици у вечитој борби између живота и смрти, стално ширећи и породицу и плодну земљу. У томе беху сав њихов живот, радост и енергија. Они су умели волети, бити здрави, остало се додатило по сили њихове воље, способности за рад, бодрости неопходно потребне за овај рад, који је творац и регулатор света. Али за последње две године није ни победа дошла без упорне борбе. Али и поред тога победа биваше све вероватнија и поузданјија, у колико се простираше на цело имање. Првање ситне бриге не узнемираваху више власнике; сад је главно било управљати разумно и правично.

К северу, на равници између Маријеске и Либлонске ферме сва земља је била њихова, ван њихова посада није било више ни џбунића: то беше прстен комад земље, око две стотине хектара, пријужених житним пољима, читавим морима усталасана жита, први краљевски парк с вечитим дрветима. Осем прихода од шуме, чији је

Матеја је хтео да искоришћује шуму на други начин: он спајаје путевима широке пропланке, претворене у пашњаке, где су пуштана читава стада стоке, чија је нега необично успевала. Узврзе и овде живот, поред читавих стотина животиња, које испуњавају пропланке између дрвећа. Плодност земље доби нову снагу, штале се проширише, уредише се торови, количина средства за побољшање беше огромна, и она подиже пкодност од невероватности. Млеко се лило потоцима; без бојазни се могло поздрављати рађање деце; имало је шта да једу и чиме да се одену. А упоредо са сазрелим житом, шуме су шириле своју сенку, дрхтећи од вечитих семена, што су са зревала под овом сенком, над којом су се лили млади мазеви сунчаних зракова. Остало је да се заузме последњи део земље — пешчане подине на источној страни имања, и онда би било завршено заузимање целога имања. То је била награда за све награде, и лишавање првога времена.

У време кад је Матеја довршавао своје освајање, Маријана је радосно поздравила женидбу свога најстаријег сина, док се сама спремала да још једном буде мати. Као плодоносна земља она остајаше чак и дане свеје зрело-

сти, кад је њом рођено семе требало већ оплојавати живот. Свадба деветогодишњег младића, који се јенио дивном осамнаестогодишњом девојком, завољеном још у детињству — беше дирљив празник, који заврши, мирисан као кита мирионога цвећа роман поникао на цвећем оличеним стазама Шантеблеа. На овој свечаности присуствовало се осморо остала деце: одрасла браћа Дена, Амбраоз, Жерве, који је у то време био завршио своје више образовање; најстарија ћерка Роза, четрнаестогодишња девојка, која даваше наде да ће временом постати здрава лепотица благе и веселе нарави, затим Клора, још једно, Грегоар, који тек што беше пошао у лицет, не рачунајући двоје најмлађих: Лујзу и Мадлену. Из седних села слегао се свет да види, како ће ова весела компанија ини брату у сватове,

И заиста је била дивна ова свадбена поворка свеже и лепе, као пролетње цвеће, деце, при чијој појави је сваком срцу заиграло од задовољства. Уосталом и пређе, за време школског одмора, кад је с времена на време цела породица полазила на трг у оближње село, кад су се путем Фроманови возили на колима, јахали и јурили на точку с

Европа и гоњење Грка у Малој Азији.

Цариград, 8. јуна.

Амбасадори су на свом синоћном скупу решили да сваки за себе преда Порте идентичну ноту, у којој ће изјавити да усвајају предлог Порте и јављају да шаљу драгомане у Малу Азију, да се увере о побожњој ситуацији, било с Талаш бејом или сами. Драгомани су јуче ошиштовали у Смирну.

У ноћи се даље вели, да пошто је страна штампа донела да се у извесном делу Мале Азије дешавају такви догађаји, који могу чинети штете угледу отоманске владе и како је Порта тражила од амбасада да пошаљу поверљиве људе, који ће пратити Талаш беја и уверити се о правом стању ствари, амбасада..... је одредила свога драгомана г..... да изврши ту мисију, с тим да може ошићи где буда нашао за нужно. Том ноћом се тражи да отоманске власти учине све могуће олакшице драгоманима у вршењу ове истраге.

У дипломатским круговима се држи, да ће мисија ових драгомана трајати три недеље.

Цариград, 8. јуна.

Талат беј је телеграфисао јуче да мир влада у Ајвали и да је становништво умирено.

Валија из Бруса телеграфисао је јуче, да је 6.000 Грка који су се били спремили да емигрирају вратила жандармерија у њихова села.

Генадијевљева изјава.

Софija, 7. јуна.
Бугарска Телеграфска Агенција јавља, да је јуче Генадијев изјавио у Собрању, да ће и он и владина странка радити на стварању моћне војске која је једина гарантија за независност Бугарске. Он је енергично одбио све сумње о трајењу реванша, које му се се пребацују.

Како је он саветовао у тренутку бугарских највећих војних успеха, да се закључи мир са часним условима за Турску и са умереним условима (ти услови чак су искључивали и уступање Једрену) он је изјавио да је сада с погле-

дом на нову ситуацију противан сваком изазивању и мржњи према суседима Бугарске, али је ипак напоменуо речи Миљукова, изговорене у Думи 5. маја ове године, а које гласе: „Ситуација на Балкану биће непрестано нестална и тамо ће ватра дотле тињати док се не ревидира Букурешки Уговор.“ — — —

Албански посланик у Бечу.

Беч, 8. јуна.

Цар је примио у аудијенцију албанског посланика Сиреју беја, који је предао цара своја акредитивна писма.

Борбе око Драча.

Драч, 8. јуна.

Јуче прексиноћ пароброд „Херцеговина“ поново је бомбардовао непријатељске положаје код „Порта Романа“ и „Каваје“.

Како су се прошле ноћи поново чули пуцњи из пушака, холандски мајор је објавио да ће они, који се ухвате да пуцају бити кажњени затвором од пет година.

Општа ситуација још је нејасна. Пренк Биб Дода налази се још не-престано са својим људима на 4 сата одстојања од Драча. Изгледа да се он устеже у своме маршу против устаника на Шијаку. Држава Ахмед беја, који је требао да притечи круг око устаника постаје сумњиво као и држање Азис паше, који је требао да наступа са јужне стране.

Пароброд „Гизела“ који је најмлаја арбанашка влада отпотовао је јуче на север, да са својом артиљеријом потпомаже у поступању Пренк Биб Доду.

Артиљериски добровољци изабрали су за свога шефа немачког капетана фон дер Липе, који се налази под командом холандских официра. Кнез Виљем одобрио је ово наименовање.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

Румунија и Аустро-Угарска

Павле Кери дописник „Az Est-a“, имао је интервју са Филипеским, бившим румунским Министром. Том приликом рекао је Филипеску мађарском опозиционом новинару да Румунија

неће више обновити тајну војну конвенцију са Аустро-Угарском.

Павле Кери наводи, како је дуалистичка монархија изгубила све пријатеље у Румунији и вели: чему се монархија може надати, кад овако говори и један Филипеску, који је вођа конзервативаца који су у Румунији били једини пријатељи Аустро-Угарске,

СМОТРА ЛИСТОВА.

Једна изјава министра Порумбарија.

„Букурешки Тагблат“ у сопственом телеграму из Петрограда саопштава, како је румунски министар спољних послова Порумбари разговарао са једним руским публицистом о грчко-турском конфликту, па је том приликом рекао, да је Талат заиста у Букурешту радио на томе, да Румунија напусти своје држање, али није имао успеха, пошто Румунија не допушта да се букурешки уговор крњи. Што се тиче Албаније — рекао је Порумбари — ту само може Европа да размре ствар, јер је она и створила Албанију па зато и не сме допустити, да тај проблем реше само Аустро-Угарска и Италија.

Грађански рат у Албанији.

„Месађеро“ под горњим насловом има чланак у коме наводи да је Албанију обузео прави грађански рат. На све стране буки пламен и пуца глава. Најжалосније је то, што се Арбанаси међу собом колу и бију. Ако имају душу и срце они који су их до овога довели, мораће се згражати над сопственим делом. Оно, истина, у Албанији од искони влада свађа и крвна освета, те се потомци славнога Кастроите и без туђе руке, по мало истребљују, али ово што се данас догађа, превазилази сваку меру.

Страшна позорница јада и дубоке жалости.

Ко је крив? Из Беча оптужују Италију, а из Рима Аустрију. Дивне савезнице.

Оптужујући Италију, у Бечу заборављају да Италија нема никаквих територијалних претензија на Балкану; једина јој је брига одржање равнотеже на Јадранском Мору. То ми сви отворено признајемо, а наша влада чак и то доказује, настојећи придобити све Велике Силе за заједничку акцију у Албанији. А може ли аустро-угарска штам-

па то исто казати?... Не може. Не може, јер на Балплацу друкчије раде а друкчије снују.

Међутим ситуација се погоршава, иако побуњеници уђу у Драч, положај кнеза Вида постаће врло тежак.

Према последњим информацијама, Италија и Аустрија су се споразумеле да ће учинити све што могу да се спречи оружана интервениција.

Италија је, у осталом, одлучна да ради споразumno са Великим Силама, које су послале своје убојне лађе у Драч и које заступа међународна контролна комисија, те се је надати да ни Аустрија неће хтети чинити ништа на своју руку.

О оружаној интервеницији нема, за сада, ни говора.

Али нема онога ко би могао предвидети што ћа се сутра дододати у Драчу, Скадру и Валони.

Протест миридитског поглавице.

„Коријере Дела Сера“ у извештају од свог изасланника из Драча, доноси, да је поглавица Миридита, Марко Јони, враћајући се са бојног поља, на сред друма пред Драчом, гласно и јасно овог изговорио:

— Поведени смо кукавички у заседу и доведени, као овце, на шијачки друм, уверавајући нас да ту нема непријатеља. Међутим побуњеници су били туда по шумарцима скривени и одједном нас напали и бацили међу две ватре. Борили смо се лудо и слепо више од два часа против многобројнијег непријатеља, који се није ни видео. Две непријатељске митраљезе косиле су нас као траву чим би се помолили. Настављати узалудну борбу била би права лудост, јер бисмо сви листом изгинули. Стога смо се договорили с Иском Болјетицијем, да се повучемо одмах, и то наше повлачење претворило се у бегство кад смо видели огромне губитке које смо претрпели. Влада ће нам морати дати рачуна о свему овоме.

Изјава Кемал Беја.

„Трибуна“ доноси од свог нарочитог дописника, Атолинија, да је бивши председник албанске владе пропутовао кроз Бриндизи за Валону. Разговарајући се с њим Кемал му је изјавио да о догађајима у Драчу није ништа знао.

— „Све оно што се сад у Албанији догађа — рекао је Кемал — ја сам предвидео и у своје време предложио међународној контролној комисији и

веселим смехом и развејаном косом, пролазници, заинаерсовани овом лепом сликом, загледали су се у њу и у шали викали: „Војска иде!“ — као жељећи да тиме кажу, како они могу освојити све, како овај крај припада њима по праву освојења од оног времена, откад се у овој породици сваке две године рађа по једно дете. Околни сељаци су уживали у овој радости, у овом здрављу, у овој снази, у овој отмици. И овај пут Маријана роди кћер, Маргариту: ново дете, нова срећа, ново богатство. Ма да овом приликом порођај не прође срећно по Маријану; после порођаја настаде у ње грозничаво стање, с млеком није било све како ваља, и она се веома узнемири, бојећи се, да ово дете неће моћи дојити, као што је дојила осталу. Али Матеја се ускоро обрадова оздрављењу и чврсто притисну на срце Маријану, која се поново појави у породичном кругу с малом Маргаритом на рукама. Још једно дете, још више богатства и снаге, ново се бићајило на свет и ново је поље засејано за сутрашњи дан.

Расло је велико дело и ширила се плодност земље и жене ликоваху над расадањем и запуштеношћу, стварајући нова средства за живот сваког новорођенчета; љубав, енергија воље, енер-

гија за борбу, за рад, и поред тога и патњи, вођаху умножавању живота и нада.

V.

Прођоше још две године. Матеји и Маријани роди се још једно дете, мушкарац. Заједно с тим рашири се и Шантебле: придружи му се сва песковита земља са источне стране све до села Вјебура; тиме је извршено зауземање целокупног Сегеновог имања, свих пет стотина хектара некад неплодне земље коју је био купио бивши војни лифертант с намером да овде подигне своју резиденцију као какав цар.

Сад ове земље, с једнога краја до другога, биваху све плодније под сталним напорима човековим; само онај Лепалијеров део, који Лепалијер тврдоглаво чуваше, суморно је улазио у ову зелену равницу као какав каменит и песковит клин.

Блез, који је сад имао кћер од десет месеци, живео је од последње зиме у фабрици, у оној истој кућици, где је некад његова мати родили брата му Жервеа. Бошенови су толико волели Шарлоту, расцветалу и привлачну жену Блезову, да је само Констанција захела да им се да стан код фабрике. Матери Шарлоте и Марте, госпођи Девињ, беше пошло за руком да ва-

спита два красна створења. По смрти мужа, чиновника у некој банци, она остале удовицом од тридесет година у врло бедним материјалним приликама и сасвим умесном одлучи да ликвидира са остатком имања и да се пресели у

свој завичај, у Жанвиљ где се посвети искључиво васпитавању и образовању својих кћери. Знајући да ће она остати готово без икаква мираза, она им даје добро васпитање, надајући се, да ће им то помоћи да се срећно удају, што је срећом и пошло за руком.

Између ње и Фроманових разви се искрено пријатељство; деца су се играли заједно и од самог детињства ниче чиста наклоност, која се заврши браком између Блеза и Шарлоте. После њихове свадбе, њена четрнаестогодишња сестра Марта постаде нераздвојна другарица своје вршњакиње Розе Фроман, лепе црномањасте црнокосе, која представљају потпуну супротност плавокосој Марти. Шарлота беше нежнија од своје снажне и веселе сестре, беше слабијега здравља и заволела је црталање, које беше изучила по жељи материнија. Шарлота је врло лепо цртала минијатуре.

„To је потпора за црне дане“, говораше мати. Без сумње, љубазно опхођење Констанцијино зависило је мно-

го и од околности, што је Шарлоти пошло за руком да замедаљон нацрта веран, али и улепшан портрет госпође Бошен. То је учинило да се фабрикантова жена усхти образованошћу младе жене.

Осим тога Блез, који је од Фромане наследио проналазачки дух и способност са упоран рад, врло брзо постаде драгоцен Морисав помоћник, изближе се упознаде са свима фукцијама фабрике, после кратког временог рада у Маранжову одевењу. Зато сам Морис, који због непрестаног осуства распусна оца биваше све самосталнији, настојаваше да се млади пар пресели у мали стан код фабрике, јер му је то пружао могућност да у свако време може имати рођакове услуге; а мати, која обожаваше сина, могла се само с поштовањем покорити његовој жељи.

Она је била прожмана бескрај

римском и бечком кабинету. Но мени се није веровало, мислило се да ја говорим у своме личном интересу.

— Није крив Кнез — наставио је Кемал — он је упао у непознату земљу, где су га навели и преварили. Одговорност пада на све, па и на Холанђане, који су хтели да буду и политичари. Ипак држим да ће се Велике силе заузети и успоставити ред у Албанији. Мој рад у Валони биће посвећен измирењу и организацији. Надам се да ћу успети уверити кнеза, владу и Европу о мојој апсолутној лојалисти на супрот непријатељских клевета.

Невоље трговаца са жељезницом.

Из Чачка смо добили у суботу 7.0. м. овај телеграм, који је стигао пошто је наш недељни број био већ закључен. Телеграм гласи:

Шећер упућен из Ђурије 26. маја, за који сам вам опширно телеграфирао до данас нисам добио. Кад овако дуго путује комплетан вагон, онда можете мислiti колико времена прође док добијемо робу, која се скupља за вагон.

Ето шта нам је донео узани колосек и претовар. Од њега већа се пакост није могла сmisлити за трговину и трговце. Живеле рабаџије, којима морамо опет прићеши.

Аћимовић

Докле ће то тако ићи на нашим жељезницама? Дали води ко о њима каква год рачуна и око се води: зашто допушта неуреđности, без којих би могло бити кад би се имало мало добре воље?

Из Трговачке Коморе.

Пошто на дан 11. маја ове године није извршен избор чланова Трговачке Коморе за округ ужиčki и пиротски то је Управа Трговачке Коморе, у седници својој од 2. т. м. решила да се овај избор изврши на дан 22. т. м. у локалима и под руководством трговачких удружења у окр. варошама дотичних округа.

О овоме се извештавају заинтересовани ради знања и управљања.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Скупштина седница.

Народна Скупштина има сутра седницу у девет сати пре подне. На овој седници решаваће се о извештају верификацијоног одбора о ствари посланика г. Ј. Живановића.

Посланик Србије у Софији.

Г. Бошко Чолак-Антић, поланик Србије у Софији, допутовао је у Београд.

Указ о помиловању

Њ. В. Краљ потписао је указ, којим су помилована лица, која су осуђена за кажњива дела у новим крајевима пре 5. октобра 1912. године, као дана објаве рата Турској.

Одобрен кредит.

Државни Савет одобрио је Г. Министру Просвете кредит од 11763 динара за подизање привремене зграде за Скопљанско Позориште.

Пољопривредни курсеви.

Г. Министар Народне Привреде, у споразуму са Г. Министром Просвете, приредиће за време школског одмора више практичних курсева за учитеље основних школа.

Благајник Заложне Банке.

Дугогодишњи редован члан нашега Удружења г. Светозар М. Ранђић, до садашњи благајник Грађанске Банке, поднео је оставку на овај положај и изабран за благајника Заложне Банке.

Извоз жита.

У 1912. години извезено је из Србије 165,599.032 кгр. жита у вредности 28,006.619. динара, а у 1913. години 15. 891. 123 кгр, у вредности 2,618.428. динара.

Свесловенски пчеларски конгрес.

Од 7 до 14. августа ове године у Прагу ће бити четврти свесловенски пчеларски конгрес. За време конгреса биће отворена и изложба чешког пчеларства.

Дар ученицима.

За награђивање одличних и врло добрих ученика Трговачке школе наше Удружења примили смо од Извозне Банке 10. ком. књига а од деце г. Спире Милошевића, трг. овд. Димитрија и Ђорђа, 10. дин. за ову цељу. Хвала дародавцима.

Грчки митрополит.

Г. Германус, грчки митрополит у Цариграду, допутовао је у Београд.

Утемељачи Свештеничког Удружења.

Благајни Свештеничког Удружења положили су по 100 динара на име утемељачког улога.

Г.Г. Александар, Драгољуб, и Милорад браћа З. Јовићић и сестра им г-ђа Персида Н. Трифуновића, — за своју милу мајку пок. Јелену б. супругу поч. Здравка Јовићића б. београдског пароха и г. Светозар Трајковић из Паланке за свога брата покојног Трајка Т. ајковића, бив. обућара из Паланке.

Први Видовдански Дарак.

Први Видовдански Дарак примила је Нар. Одбрана из Америке од проф. љујоршког Универзитета Д-р Паје Радосављевића, који је послao на име Дарка 25 динара и из Београда од Савамалске Дружине за Чување Народног Здравља која је послала 100 динара.

На прилозима изјављује се благодарност.

Видовдан у Београду

Народна Одбрана дала је у штампу програм за прославу Видовдана у Београду, па ће га у очи Видовдана бесплатно раздати по вароши. У главном садржи прослава:

Пре подне: помен и благодарење на Малом Калимегдану, коме ће присуствовать све дружине корпоративно. На свршетку помена одпеваће певачка друштва „Хеј Трубачу“. После помена кренуће сва друштва у свечаној поворци кроз варош поред „Срп. Краља“, „Српске Круне“ Књаз Михајловом Краља Милана алијом до Славије“.

На челу поворке иду четири хералда, после ових добровољци и витешка удружења у средини поворке ће бити двоја кола са групама народних ношња Срба Хрвата и Словенаца а после њих сва певачка и женска друштва. Поворку завршавају лоптачки клубови и друштво „Српски Мач“ а на зачељу иду опет четири хералда. Везу и ред у поворци одржаваће велосипедисте Трезвене Младежи.

После подне: даваће певачка и витешка друштва концерте и јавне часове и то: „Српско Јеврејско Певачко Друштво“ на Великом Калемегдану. „Обилић“ и четници Трезвене Младежи на малом Калемегдану; „Велика Србија“ „Душан Силни“ на Тркалишту Марвени Трг; певачко друштво „Каћански“ код Кађорђевог споменика на Врачару; Стрелачка друžина на своме стрелишту;

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

певачко друштво Кађорђе у Топчићевском парку; певачко друштво Милошевац и Соколско стрељачко друштво Душан Силни у Калимегдану.

У вечер: је велики кермес свих женских друштава на Великом Калемегдану на коме ће певати Београдско Певачко друштво и свираће војна музика.

Чланови друштва, у колико су униформисани долазе на помен и поворку у униформи, остали чланови у свечаном оделу; сва друштва са својим заставама. За ове концерте и јавне часове нема улазнице, јер се и онако даје Видовдански Дарак који ће се купити у великим кутијама код стола на улицама и малим касицама које ће носити девојице и дечаци. Као дарак не тражи се много, нека да сваки мало па ће прилог изјави велики.

Видовдан у Крагујевцу.

Н. Одбрана у Крагујевцу прославиће Видовдан на овај начин: пре подне ће бити помен у цркви; последовате ће проћи сва друштва у поворци са заставама и музиком кроз варош до соколског вежбалишта где ће Соколи давати јаван час за народ; после часа концертираће музика у парку до Соколова, и певаће певачка друžина; стрељачка друžина гађаће на своме стрелишту. На припремању прославе највише ради вредни старешина сокола Крагујевачких, мајор г. Михајло Ковачевић.

Трке на Косову.

Приштинско Коло Јахача Кнез Михаило приређује прве трке на Косову 15. јуна ове године. г. Министар Народне Привреде дао је овом Колу Јахача за ту сврху помоћ од 1000 динара, а г. Министар Војни 500 динара.

Дављење у Сави.

Љубица Нешковић, кћи Павла Нешковића, столара овд. покушала је да се удави у Сави, скочивши у воду са градског бедема, али је благовремено примећена и спашена. На саслушању код квarta савамалског је изјавила: да је ово учинила због нечовечног поступања њеногаца, који је прексиној у напитом стању тукао и њу и матер јој и отерао их од куће. По овоме је поведена истрага и даље ће се поступити по закону.

Силна непогода.

Пишу нам из Гуче: У срезу драгачевском, округа чачанског, а у атарима општина: тијанске дучаловачке и грабске 6. овог месеца, пао је у величини кокошијег јајета са јаким ветром тако јак град, да је апсолутно уништио све пољске усеве и род воћни.

Непогода је била тако силна, да је поред усева и рода воћног уништила гране и стабла воћака и потпуно упропастила све траве на ливадама пред само кошење.

Жалосно је погледати поништене воћке, до јуче пуне рода, сатрвени њиве, ливаде и градине. На више места не познају се ни трагови усева који су били засејани.

Непогода је оставила без хране и без икакве наде око 250 сеоских дома, код којих ће се последице глади осетити кроз који дан, јер се већина хранила само аконто рода у шљивару и зеленог класа на њиви.

О непогоди и потребној помоћи належни су извештени.

Једна светска варалица.

Управа града Београда притворила је једну светску варалицу. То је неки Светозар — Светољуб — Светислав Миланић — Оровијан, који има десет имена, десет странних пасоша и говори ових десет језика поред српског: бугарски, немачки, француски, енглески, турски, грчки, руски, чешки, пољски

и швајцарски. Он је варао људе, представљајући је им се као проналазач патената и узимајући од њих новац за измишљене патенте. Миланић је то радио на преваран начин показујући људима визит-карте највећих личности, са којима, вели, стоји у вези.

Он се представљао као доктор филологије и учитељ језика у Берлиновој школи у Бечу. Миланић је врло сумњив тип, јер је из његових писама са неким особама на страни полиција дознала, да он спрема да штампа неке брошуре против Србије. Како по свему изгледа, да је Миланић родом из Аустрије, то ће тамо бити и пртеран.

Покушај самоубиства.

Албина Георг, служавка код г. др. Воје Маринковића, нар. посланика, Бугарка по народности, покушала је да изврши самоубиство, у дворишту стана г. Маринковића, на Ђурђевом Броду испаливши један метак из револвера у грудном кошу, а лекар који је Албина указао прву помоћ констатовао је да је повреда тешка природе и сумња да се може преболети. Пред полицијским чиновником Албина је изјавила да је ово учинила због тога што неће више да живи, али се од околине сазнало, да је она ово учинила због тога, што је стајала у љубавним односима са једним служитељем из бугарског посланства, који ју је напустио. Именована се због истог случаја пре годину дана тровала. Упућена је у хирушко одељење ради лечења.

Христина и Јова Миловановић.

Београдска Трговачка Омладина примила је од г. Драгомира В. Радуловића банка овд., као извршиоца тестамента пок. Јове Миловановића, благајника Ексонтне Банке, 5000 дни. колико јој

је племитељи покојник завештао тестаментом и то: 2000 дин. у име добротворног улога његова и његове поч. супруге Христине, 2000. дин. Привредном Одељењу наше Удружења у име добротворног улога његова и његове поч. супруге Христине; а 1000 дин. да се да приносом ове суме одржава гробница покојника.

Београдска Трговачка Омладина веично ће чувати међу својим нараштјима успомену на племените своје добротворе пок. Христину и Јову и одајати им у свакој прилици пошту и захвалност. Слава им! Хвала им!

Хвала извршиоцу тестамента г. Радуловићу на брижливом испуњењу заувештања.

Класна Лутрија.

На јучеријем вучењу VI класе 45 кола добили су следећи главни згодици из радње Давида Ј. Фарки овлашћеног продавца.

</div

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о пошти, телеграфу и телефону.

(17)

Члан 119.

За дуг мужевљев или очев не може се од пензије удовице или деце ништа узети за извршење пресуде, нити, пак, под забрану ставити. А за дугове удовице или деце може се забранити само једна четвртина пензије.

Члан 120.

Право на пензију из овог фонда губе:

1., удовица, када се уда;

2., женска деца, када се уда;

3., мушка деца, кад наврше 21. годину живота, или се пре тога рока прогласе са пунолетне законим путем, или ако пре пунолетства имају сталну зараду бар у величини пензије; и

4., кад ма које од ових лица буде осуђено због бешасног дела и злочина.

Међутим, мушка деца душевно телесно неспособна никако не губе право на пензију.

Члан 121.

Жена оног службеника, која је законим путем од свога мужа разведена, нема права на пензију после његове смрти, а тако исто ни усвојена деца и пасторчад.

Члан 122.

Жени и брачној деци сталног службеника, којега нестане, може се дати пензија и пре, но што се судским путем огласи за мртвог, кад постоји уверење, да га нема више међу живима.

Ако би се дошло до уверења, или би би се доказало, да је нестали службеник још у животу, пензија ће се обуставити.

У овим случајевима управни одбор доноси решења, која Дирекција подноси Министру Грађевина, као предлог, на одобрење.

Члан 123.

Докази су за одређивање пензије:

- извод из протокола венчаних;
- извод из протокола умрлих;

в., извод из протокола крштених, за доказ брачног рођења деце и њихових година старости; и

г., уверење општинског суда, да су деца у животу.

Ако се изводи из црквених књига не би могли набавити, онда се место ових могу употребити као доказ и друга зајонска средства.

За изводе из црквених књига, за уверење и утврђење власти, а тако исто и за решења, која се односе на пензије удовице и деце, неће се наплаћивати никаква такса.

Члан 124.

На основу ових докумената, а на захтевање удовице, пунолетне женске деце, или старатеља малолетне деце умрлог службеника, управни одбор решење о величини пензије по одредбама овога закона, као и то, коме ће се пензија издавати.

О овој одлуци одбора Дирекција извештава молиоца писменим решењем.

Члан 125.

Удовицама, а тако исто и кћерима, које си саме без мајке и друге деце уживале пензију из овога фонда, може се по њиховој молби, а по решењу управног одбора, издати на име удомљења један пут за свагда највише трогодишња пензија, ако се то у интересу фонда за добро нађе, или ако се добије уверење, да се оне безте помоћи не би могле удомити.

Ово благовољење нудаће се удовици или ћерци у року од петнаест дана после венчања, и то њој самој ако је

пунолетна, а њеним стараоцима, ако је непунолетна. Тиме престаје право на пензију, коју ће уживати до дана венчања.

(Наставиће се).

РАЗНО

Хоће ли бити рата?

Тако су се узрјани људи лево-десно питали кад је стигла вест, да је између Турске и Грчке дошло до озбиљног дипломатског сукоба. Ова узрјајност постала је јача, када се рашичло по престоници да Народна Скупштина није распуштена већ одложена до суботе с обзиром на најновији турско-грчки заплет..

У таквом грозничавом стању запита ме један од мојих пријатеља.

— Шта ти мислиш, хоће ли бити рата?

— Неће, — одговорих му.

— По чому судиш?

— По томе, што се Турци и Грци не граниче сувоземно. У противном случају они би се већ у велико тукли.

— А на мору?, запита ме пријатељ.

— Тамо још мање. — кажем.

— Е то ти не верујем, — примети пријатељ.

— То би тек требао да верујеш.

— Како?

— Тако, што је грчка флота веома слаба да уђе у Дарданеле да нападне турску флоту и што је турска флота још слабија да изађе из Дарданела да нападне грчку флоту.

— Та ти је добра, — кажемој пријатељ, сад верујем и ја да неће бити рата.

Конзуљ.

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Пребора)

Беч, 8. јуна. — Јутрос је умрла бароница Берта Сутнер, позната мириљубива списатељка, која је била награђена Нобеловом наградом за мир.

Поверионици Трг. Гласника

Димитрије Ђ. Петровић, трг. Алексинац;

Љуба Трифуновић, трг. Александровац (крушевачки);

Браћа Младеновић, трг. Баточина;

Браћа Пандазијевић, трг. Битољ;

Стојча Стојановић, Бујановац;

Антоније П. Јовановић, трг. Ваљево;

Стеван М. Бесарабић, трг. В. Грађаште;

Јанаћко Костић и син трг. Врања;

Милорад Прокић, трг. Варварин;

Димитрије Парлић, трг. Вучитрин;

Петар Богдановић, трг. Велес;

Свет. В. Јоковић, трг. Голубац;

Лука Ристић, трг. Гроцка;

Наско Ј. Нешић, трг. Гиљан;

Божа Ђорђевић, трг. Г. Милановац;

Браћа Јовановић, трг. Жабари;

Браћа Л. Ђорђевић, трг. Жагубица;

Гаврило Бошковић, трг. Иванјица;

Браћа В. Марковић, трг. Јагодина;

Никола Костић, трг. Куршумлија;

Стојан Милетић, трг. Књажевац;

Милован С. Томић, трг. Краљево;

Петар А. Топаловић, трг. Крагујевац;

Браћа Тасић, трг. Куманово;

Којић и Обрадовић, трг. Лазаревац;

Алимпије Смиљанић, трг. Лозница;

Милан Стојановић, трг. Лапово;

Трговачко Удружење, Лесковац;

Илија Н. Ђорђевић, трг. Младеновац;

Свет. Л. Михаиловић, трг. Мионица;

Браћа Саздић, трг. Митровица;

Никола Благојевић, трг. Наталинци;

Миле Д. Попић, трг. Ниш;

Димитрије Милентијавић, трг.

Нова Варош;

Јаћим Радовановић, хотелијер

Нови Пазар;

Светозар Ј. Тришић, трг. Обреновац;

Браћа Фиљевић, трг. Охрид;

Михаило Ж. Девић, трг. Пожаревац;

Владимир Т. Китић, трг. Прикупље;

Димитрије Т. Стевановић, трг.

Пирот;

Риста Д. Тодоровић, трг. Параћин;

Миливоје Вујичић, трг. Петровац;

Сава Стевовић, учитељ Пријепоље;

Ђорђе В. Пантић, трг. Приштина;

Призренска Банка, Призрен;

Благојевић и Бабић, трг. Паланка;

Илија Ф. Атанацковић, књиговођа Рача;

Никола Ристић, трг. Рековац;

Андра Татарчевић, трг. Ресан;

Драгољуб С. Илић, трг. Свилајнац;

Сима Јовановић, извозник Сопот;

Раденко Павловић, трг. Сmederevo;

Васа Ж. Туфегџић, грг. Сараорци;

Јован С. Милићевић, трг. Соко

Бања;

Васа Карамарковић, трг. Сјеница;

Крстић и Новаковић, трг. Скопље;

Мелентије Брашић, трг. Трстеник;

Браћа Ј. Манојловић, трг. Топола;

Васа Богојевић, апотекар Тетово;

Милован М. Ристић, трг. Турија;

Велимир В. Јанковић, трг. Ужице;

Светислав Симић, трг. Уб;

Димитрије Тодоровић-Нена, трг.

(Феризовић) Урошевац;

Браћа А. Љујић, трг. Чачак;

Никола С. Петровић, трг. Шабац.

Молимо господу претплатнике да

претплату положе нашим г.г. по-

вереницима, од којих ће добити

наше сригиналне признанице.

Страна тржишта

Берлин, 7 јуна (Трговинска агенција)

Производи

Пшеница Mrk. 20.70 — 20.90

Раж 17.45 — — —

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 9. јуна 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

ЗЛАТНИК ДИН. 20

Златник од 20 дни. највиши
Златник од 20 дни. најнижи
Златник од 20 дни. средњи
авг. септ. о. г. п. и. у.

РАЗНЕ МОНЕТЕ

Круне највиши
Круне најнижи
Круне средњи
Круне за сутра
Круне злато
Марке немачке
Фунте енглеске
Турске лире
Француске новчанице

ДЕВИЗЕ

ЧЕКОВИ И МЕННИЦЕ

Беч по виђењу
8 дана
Пешта по виђењу
8 дана
Тргс 8 дана
Париз по виђењу
Лондон по виђењу
Берлин по виђењу

КУРС

ЗА СРЕБРО			ЗА ЗЛАТО		
ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖЊА	ПРОД.	ПОНУДА	ТРАЖЊА
20.66	—	—	—	—	—
20.45	—	—	—	—	—
20.58	20.54	20.50	—	—	—
—	20.30	20.20	—	—	—

107.70	—	—	—	—	—
107.10	—	—	—	—	—
107.40	107.20	107—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

107.30	107—	106.80	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

102.375	102.40	102.20	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

126.25	126.05	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

1034.8-15	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

УПРАВА	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—

Хартије од вредности

Срп. Ариј. хартије

Лутриј. 20% лозови с. ж.

Дуван. лоз. лозови с. ж.

Рента 40% од 1895. с. ж.

Фонд. 50% залога у зл.

Фонд 41/20% зал. 1910 у зл.

Фонд 41/20% обл. Ком.

Зајам од 1911. године

Монопол. 50% 1902. год.

Рента 41/20% 1906 са ж.

1909 са ж.

б. ж.

Акције Новчаних Завода

у Београду:

Емисионе банке

Грив. Народне Банке

Банке:

Београдске Банке

Београд банке Меркур

Прометне Банке

Трговачке Банке

Грађанске Банке

Саобраћајне Банке

Колонијалне Банке

Есконтне

Заложне

Раната. Кредитне Банке

Иноземне

М. сарске

Бошковића акц. друш.

Очи. Прив. Банке акције

Влачарске заложне

Савске

Грађ. Банке

Дунавске Банке

Српске Централне Банке

Дунав. Кредитног Завода

Задруге:

Акције: Београд. Задруге

Врач. Задруге I и II кола

Палилулске Задруге

Штедионице:

Врачарске Штедионице

Грађанске Штедионице

Палилулске Штедионице

Трговачке Штедионице

Унутрашњости

Банке:

Бољев. Прив. Банке

Јагод. Банке I и II коло

Ваљев. Трговачке Банке

Краг. Трговачке Банке

Крушењачке I и II коло

Младеновачке Банке

Млад. Трг. Кредит. Банке

Грађаштанске

Нишке Трговачке Банке I

Окружне нишке Банке

Пожаревачке Трг. Банке

Прокупачке I коло

II.

Рачавске

Тимочке, Зајечар

Тимочке Банке II коло

Шумад. Банке, Паланка

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби ивише.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који ходе својој деци да осигурују знатан капитал или мираз. 1115 8-

Позив на упис

Управни Одбор Београдског Кредитног Завода, на основу чл. 10. друштвених правила, пушта на упис 490 (четиристотинедесет) нових удеоница од по 600— динара у злату номиналне вредности.

Упис нових удеоница извршиће се најдаље до 30. јуна ове год. на благајни Завода, Краљев Трг бр. 11 (до Општинског Суда).

Сопственици старих удеоница имају, на основу чл. 8. друштвених правила, првенство право на упис нових и то по номиналној цени од дин. 600— у злату, с тим, да сваке три старе удеонице дају право на упис једне нове.

Уплата се положе уједанпут, при упису.

Сопственици старих удеоница који ходе да се користе правом првостава уписа нових удеоница депоноваће при упису, код Завода старе удеонице које ће им се по свршеном упису вратити.

У Београду, маја 1914. год.

УПРАВА

Београдског Кредитног Завода

1107 3-3

ПАРНА СТРУГАРА СА МЛИНОМ

Андре Т. Николић и Комп.

ОБРЕНОВАЦ, Телефон бр. 2.

има на лагеру велики избор готове суве грађе курентних димензија.

Израђује по поруџбини тачно и на време све sorte и у свима димензијама: летве, штафле, греде и гредице, даске чамове, борове, растове и букове као и кровне конструкције.

Ценовник се шаље поштованим муштеријама на захтев бесплатно.

Цене су тако срачунате, да је свака конкуренција искључена, јер се услед знатног проширења стругаре и повећања њене снаге у преради обле грађе — рачуна на велики обрт.

1159 2-0

Соко-Бања

СЕЗОНА ОД 1. МАЈА ДО КРАЈА СЕПТЕМБРА

Купатило Соко-Бања лежи 380 метара над морском површином у живописном пределу. Удаљено 30 километара од железничке станице.

Купатило има два басена и осам портуланских када топле воде. Температура 46,5°C.

Старо купатило „Бањица“ 32°C, чувено са својом лековитошћу реконструисано је из основа. Подигнута су два басена за мушки и женске, као и шест када са осталим одељењима, снабдевеним најпотребнијим инсталацијама.

Ова бања успешно лечи: све врсте ревматизма и болести зглобова и костију, ишијас, невралгије, шкрофуле, нервне, кожне и све женске болести као: (неправилност периоде, бело прање, изливе ит.д.)

Катаре грла и брохија, хронична запалења плућа и трбушне марамице. Болести органа за варење ит.д.

Соко-Бања са својом живописном околином, подесном климом, одличним шумским ваздухом, веома подесно место за слабуљаве, малокрвне и реконвалесценте особе.

Станова у друштвеној згради, у гостионицима и приватних у доволној мери и по умереној ценi.

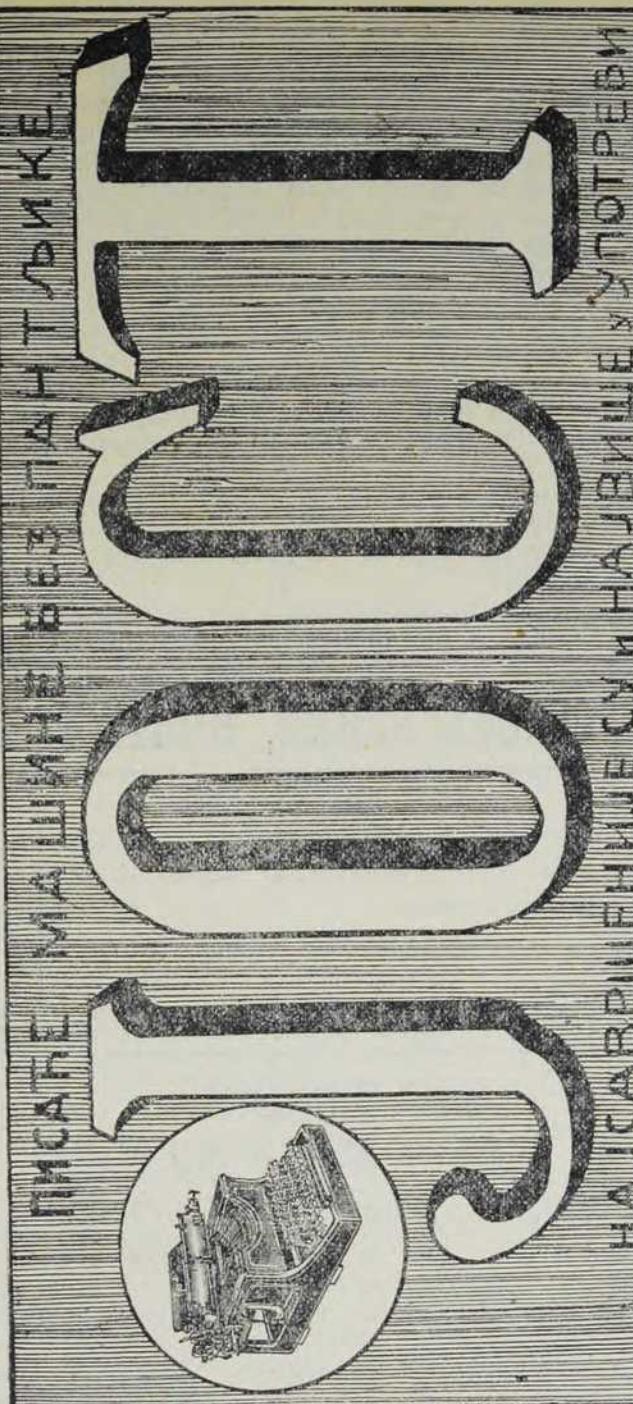
Соко-Бања има своју музику, ванредан парк, пивницу на „Врелу“ (пет минута удаљену од купатила).

Јевро са чамцима ит.д. Околина подесна за изlete.

Пошта, телеграф, телефон, апотека.

Ближа обавештења даје: Соко-Бањско Хидротераписко и Електрично Друштво.

1135 2-3

549 15

Kurkommision — Abbazia

ДВВДЗИА

Најзначајније морско купатило на аустријској ривијери. Садржи много соли и има високу температуру воде. Дивна шумовита околина. Дивне стазе поред мора. Интерсантни излети по мору. Проспект бесплатно шаљу се на захтев.

1010 4-6

Bankue d' Athènes (Атињска Банка)

Ради надокнаде — без икаквих издатака — губитака на сачуваним или препродатим акцијама обратити се: г. ELOI, адвокат, rue Tronchet, 32. Paris

1010 6-6

БАЊА — СТАНИЦА ЈУЖНЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

Гвожђевити и блатни извори 34—50°C. фанго кур, лечење ладном водом и слободним лежањем. Купање у угљеној киселини, ваздушна и сунчана купања. Умерене цене. Проспекте шаље на захтев Управа бање.

Бањски лекар: д-р Шукер.

1041 3-6

Хотел „ВОЈВОДИНА“

на углу Бранкове 35 и Поп-Лукине улице
— ВАРОШ КАПИЈА —

извештава поштовану публику и путнике из унутрашњости Велике Србије да је исти реновиран и могу се добити преноћишта са новим постельјама по дин. 1·50 и 2·— од кревета, Собе се састоје већином од једног и два кревета.

Поред тога, има изврсну кујну, у и ван хотела, точи Бајлонов „Првенац“, оригинално критско вино, као и сва остала природна пива.

Услуга брза и тачна

1097 4-6

Заступништво за Краљ. Србију (старе границе)

Рудолфа Сака из Плагвица

чуvene фабрике плугова има и продаје на мање ивице

Индустриска Банка А. Д., Београд-Сава

ТЕЛЕФОН БР. 391.

813 13-15

Прометна Банка у БЕОГРАДУ

ПРОДАВАЊЕ на дан 15. јула ове године све залоге са протеклим роковима до 1. априла о. г. закључно, и то: котиране артије на београдској берзи, а некотиране путем јавне лицитације, која ће се држати у бачиним локалима.

Позивају се купци, да на лицитацију дођу означеног дана у 9 часова пре подне.

Залагачи могу регулисати своје залоге најдаље до 12. јула ове год. закључно.

1143 2-3

ДОКТОР ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДЕЦИНЕ

ДИМИТРИЈЕ Р. МАРКОВИЋ

виши војни марв. лекар, специјализирани хирург у марвеном лекарству

прима на микроскопски преглед: крв, пљувачку и разне новотворе, тако исто врши преглед и анализу свих животних намирница.

Ординира: пре подне од 6—7, по подне од 1 до 3 час.

Студеничка ул. бр. 46. Телефон бр. 1520.

1156 2-3

Саобраћајна Банка

у сопственој кући. — Балканска ул. 36. — Телефон 295.

УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ

прима под најповољнијим условима и плаћа камате 6% чистих. По погодби камату исплаћају улагачима: месечно, тромесечно, полугодишње и годишње. Уложене суме враћа улагачима и без отказа.

608 17-20

Шампањера

ЧУВЕНЕ ФРАНЦУСКЕ МАРКЕ

Н. Маш & Co и Vve A. Devaux & Co
REIMS EPERNAY

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА СРБИЈУ ИМА

САОБРАЋАЈНА БАНКА

БЕОГРАД — Балканска 36. — Телефон 295.

Овог шампањера Банка има увек на стоваришту и продаје га по фабричној ценi. Поруџбине за унутрашњост извршују се на доплату. Сва обавештења о ценi и условима плаћања у свако доба даје Банчина Управа.

1001 8-10

Најусавршенија спрava за умножавање

рукописа

„ОПАЛОГРАФ“

РУЧНА ЛИТОГРАФИЈА

ГЕНЕРАЛНА ПРОДАЈА ЗА СРБИЈУ ТРГОВИНА ХАРТИЈА И ПИСАЋЕ МАТЕРИЈАЛА

Маричић и Јанковић, Београд

Палата Прометне Банке

Најважнија својства ОПАЛОГРАФА јесу:

1. Просто, спретно и брзо руковање.

2. Рукопис руком писан или на писаћој машини може се небројно пута после већ учњене употребе умножавати.

3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.

4. По брзини и чистоти извађених отисака ниједна спрava не може је никад стићи.

5. Врло економан јер ОПАЛОГРАФ не троши никакав материјал осим две хемиски спрavљене течности, које се врло споро троше и мастило а код рукописа писаће машине чак и мастило отпада, те према томе најрентабилнији је.

6. ОПАЛОГРАФ је солидне израде и никако није изложен квару.

7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат.

Ценовник са упутством шаљемо на захтев бесплатно.

1067 6-

УДИЦЕ! -

и прибор за пецање рибе у највећем избору има трговина

Рајића и Вуковића
пређе: А. Решовски
код "ТРУБЕ"
Књаз Михајлова улица бр. 39
943 14—20

ТРГОВИНИ НА ВЕЛИКО

потребна је госпођица са лепим рукописом за књиговодство и остали канцеларијски посао.

Оферте поднети секретару Београд. Трг. Омладине и навести висину плате.

1146 3—3

Ко штеди тај има

А највећу камату својим улагачима плаћа и даје фрај књижцу и марку

СРПСКА БАНКА

у Београду
у својој кући
504 22—60

Аквизитера

Једна велика техничка и електротехничка радња овде тражи аквизитера добро упознатог са браншом и дотичном муштеријом.

Понуде писмене слати администрацији овога листа под „Упознат“

1125 3—3

УДРУЖЕНЕ ФАБРИКЕ
Сијалице и електрике А. Д.
Ујешт код Будимпеште

израђује шпарајуће сијалице „Тунгсрам“ са металном жицом и $\frac{1}{2}$ ват лампе преко 60.000 комада дневно, као и апарате и сав материјал за телефоне.

Заступник: Јулијус
Бем, Телефон 20—35.
Београд — Сава.
821 12—50

КОРЕСПОНДЕНТ

српског и немачког језика, који пише на машини, тражи хонорарно место. Понуде слати на админ. овога листа под „Хонорар“.

1136 3—3

РАКИЈЕ

чисте шљивовице Јадранске имам на продају један вагон, јачине 8, 9 и 10 гради.

Ради погодбе обратити се мени у Лозници.

Млад. В. Станојевић
трг. из Лознице
1130 3—3

ПОМОЋНИКА

старијег и млађег добро спремних, са добним препорукама, потребује помодно-мануфактурна трговина Наума Константиновића из Шапца.

Ступити могу одмах.

Јавити се писмено

1105 5—5

Купујем АКЦИЈЕ

Дунавског Кред. Завода, Пословне Банке и Удеоничке Задруге.

Платам добро.

Радио војвода Дрндаревић
трг. Цветни Трг, телефон 1235.
1447 40—40

1128 5—5

Власник: Председник Београдске Трговачке Омладине

МАРКО ВУЛЕТИЋ

Објава

На дан 12. јуна тек. године од 4 до 5 сати по подне одржава се у канцеларији економата општине београдске јавна лицитација за продају старе грађе која ће се добити од рушења зграде која постоји на углу Крунске и Добрињске улице број 14. према новом двору.

Лицитант на коме продаја ове старе грађе остане дужан је зграду одмах срушити, темељ иско- пати и дигнути како материјал тако и отпадке, да место остане чисто и празно.

Излициранија цена полаже се по закључку лицитације и рушење зграде и дизање материјала извршиће се одмах по саопштењу одобрења лици- тације.

Позивају се купци, да на ову лицитацију из- воле доћи.

Од суда општине београдске 7. јуна 1914. г.
АБР. 12.388.

1169 1—3

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА

СРПСКА БАНКА, БЕОГРАД

ТЕЛЕФОН БРОЈ 955.

има на стоваришту велике количине нај- боље врсте **МАНИЛЕ** — канапа за ве- зивање снопова.

Цена веома умерена

1036 7—10

МАНИЛА — КАНАП ЗА ВЕЗИВАЊЕ СНОПОВА

ОБВЕЗНИЦИМА

чији су коњи и прибор у рату пропали

На питање команданта дунав. дивиз. области о томе, како ће се поступати са оним обвезницима — коњаницима чији су коњи и прибор у рату пропали, Господин Министар Војни донео је решење да се овим обвезницима нареди да коње и прибор набаве до 15. августа 1914. г. а сви они који до тога рока не би коње и прибор набавили на њих ће се применити чл. 72 закона о устројству војске у погледу казне и наплате.

Како се овај рок ближи, суд општине београдске упознаје интересоване са овом наредбом.

Од суда општине београдске 4. јуна 1914. г.
АБР. 12774/913. у Београду.

1168 1—2

Хотел-Пансион и велико морско купалиште „Јадран“ СУШАК-РИЈЕКА (FIUME)

Интерурбан Телефон 214. Брзојави: Јадран, Сушак. 50 модерно уређених соба за странце. Изврсна домаћа кујна. Красан положај са погледом на Кварнер. Морске и сунчане купељи на жалу, 400 кабина. Летња и зимска сезона. Владиста електрична расвета. Аутобус на сваки влак ријечког колодвора. Цене умерене.

Упутства даје Управа купалишта „Јадран“, (Су- шак-Ријека (Fiume). 1151 2—28

Бања Хал у Гор. Аустрији

Јодно купатило I реда

Најстарији и најлековитији јодни извори у Европи: Лечи: женске болести, ексудате хронична запалења, артерију склерозу, гихт, реуму, скрофуле, сифилис добијен у наслеђе као и његове последичне болести итд. Проспекте шаље бесплатно.

Direction der Landes Kuranstalten, in Bad Hall. Санаторијум Dr од Герстела, отворен је и зими.

659 9—10

АРИЕЛ

кога су досада са успехом употребили следећи:

Краљевско Српске Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижица, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јеченица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустриско Удружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николић и Комп., Обреновац.

Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.

Проспекте шаљемо на захтев.

ЗАСТУПНИЦИ:

ВИТОМИР СИМИЋ И КОМП. — БЕОГРАД

975 10—20

Топличка Задруга

за штедњу и кредит у Прокупљу

исплаћује купоне својих акција за г. 1913. и то:

за купон I и II кола са по Дин. 420

III " " " 4— | сребро

IV " " " 3— |

" Уједно позива овим своје акционаре I. II и III кола, да са купоном за 1913. год. пошаљу и талон са сваке акције за који ће добити нов талон са припадајућим купонима.

Прокупље, 5. јуна 1914. г.

1166 1—3

УПРАВА

6% камате

ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА

Преко 100—дин. књижница и марка БЕСПЛАТНО

Српска Централна Банка (Теразије)

499 29—100

ЧИНОВНИК

трговачке струке са одличном теријском и вишегодишњом практичном спремом, који поред српског располаже до брим знањем и немачког језика и који уме брзо да пише на машини, ступио ће у кормерцијално одељење које банке или у контар кога осигуравајућег друштва.

Писану понуду захтевати писом преко администрације овог листа под бројем огласа.

1157 2—3

САХСЕН-АЛТЕНБУРГ

Техника Алтенбург

- Виши технички завод за машинску технику

— Електро и аутоматска техника

976 3—

Проспекти бесплатно.

ПРОДАЈУ СЕ

због набавке већих машина:

1 Тачдем парна машина са кондензацијом 100 P. S.

1 стојећа парна машина 300 A. 50 P. S са Колбенс-бером у вези за глајхштрому генератором, 110 Волта;

1 локомобила Волфова са кондензацијом и иберхицером 120 P. S.

2 Глајхштром мотора по 30 P. S. 110 Волта. Све су машине добро очуване, потпуно исправне и налазе се још у раду у **Фабрици Платна** (Раденичка ул. 24) где се могу и видети.

1020 8—10

Облица-гребда

ЗА СКЕЛЕ И РОГОВЕ

у свима димензијама; **Петава, окрајака, дасака** чамових од српског и страног дрвета — нарочито за столарске радове.

Потпуно суве стране и српске **боровине** — фосни и штафни од 4—8 мет. дужине.

Тврдог дрвета: растовине, брестовине, буковине, крушковине, липовине, јаворовине, ораовине и т.д. и т.д. — препоручује п. потрошач. ново отворена грађарско-дашчарска и дрварска радња

И. С. Стефановић, Мирковић и Комп.

Краља Александра ул. бр. 88. — Телефон 566

1116 3—3

Удеоничка Задруга Београдских Пиљара

која се налази у сопственој згради у Ломиној улици број 2. (Зелени Венац), отпочеће од 10 јуна 1914. год. вршити упис II кола својих удеоница у 1000 комада, и стога ов